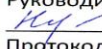

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
МБОУ «Кульбаево-Марасинская средняя общеобразовательная школа»
Нурласского муниципального района Республики Татарстан

Рассмотрено: Руководитель МО: /Насибуллина Г.Р./ Протокол № 1 от «31» августа 2023 г.	Согласовано: Зам. директора по УВР: /Хуснутдинова Р.Г./ «31» августа 2023 г.	Утверждено: Директор школы: /Валеев М.И./ Приказ № от «31» августа 2023 г.
---	---	--

**Приложение к рабочей программе
по учебному курсу «Татар халкының әдәби мирасы»
для 11 класса**

Составитель: Галиуллина Р.Г.

Рассмотрено на заседании
педагогического совета,
протокол № 1
от «31» августа 2023 года.

2023– 2024 учебный год

«Татар халкының әдәби мирасы»

ТР Нурлат районы Колбай Мораса гомуми урта

белем бирү мәктәбе

татар теле һәм әдәбияты укытучысы

Галиуллина Рәмзия Гасым кызы

(электив курс)

Аңлатма язуы

Пояснительная записка

Әлеге курс 11 нчы сыйныф укучыларының танып белү эшчәнлеген һәм үйлау сәләтен үстерү максатыннан кулланыла. Әлеге теманың актуальлеген заманча белем стандартлары үзә таләп итә. Курс эшчәнлегә шәхес тәрбияләүгә нигезләнә. Шулай ук программада мәктәп дәреслегендә булмаган әсәрләрнен алынуы да баланың логик фикерләү сәләтенә уңай тәэсир итә. Информацион ташкыннан үзә кирәген сайлап алырга өйрәтә.

Әлеге электив курс белән эшләү барышында түбәндәгә күнекмәләр алына һәм ныгытыла.

- беренчел чыганаclar белән эшләү (дәреслек, хрестоматияләр, белешмәләр, фәнни- популяр басмалар, дистанцион белем бирү чаралары)

-фикер алышуларда катнашу ;

- чыгышлар әзерләү, фәнни- тикшеренү эшләре алып бару. Аларны дөрес итеп язу һәм тәкъдим итеп яклау.

- яңа информация –техник чараларны куллану һәм файдалану.

Укучыларның белемнәре,әлеге электив курс барышында, аларның активлыкларын , чыгышларын, докладларын исәпкә алып бәяләнә.

Максат: Телнең коммуникатив һәм экспрессив мөмкинлекләре турында төп мәгълүматны рус һәм татар әдәбиятларын чагыштырып бирү. Әлеге мәгълүматларны телнең кулланылыш шартларында, ягъни сөйләм эшчәнлегендә шартларында өйрәнтү. Укучыларны фәнни- тикшеренү эшенә тарту.

Бурычлар: 1.Лингвистик стилистиканың төп категорияләрен рус һәм татар әдәбияты аша бирү.

2. Татар һәм рус телләрендә сөйләм стильләре һәм чаралары булуын һәм аларның бер- берсеннән аерып торучы үзенчәлекләрен, сөйләм төрен һәм стильне барлыкка китерүдәтелнең грамматик һәм фонетик чаралары ни рәвешле кулланыла икәнен ачыклау.

3. Телнең үзенең билгеле бер мәгънә яки тойгы белдерүдә, кеше аңына, уй – кичерешләренә тәсир итүдәгә көч- куәтен һәм мөмкинлекләрен күрсәтү.

4. Лингвистик поэтика һәм лингвистик анализның төп үзенчәлекләрен аңлату

Укыту тематик планы

№	Тема	Сәгать саны (кол-во часов)		Укучыларның эш төрләре (Виды деятельности)	Дата
		теория	практика		
1	Функциональ сөйләм стильләре	2		Әдәбият белеме сүзлекләре белән эш.Лекция тезисларын язу. (Работа с литературоведческими словарями. Запись тезисов лекции учителя)	3.09 7.09
2	Татар һәм рус әдәбиятының тарихи үсеше. - Историческое развитие татарской и русской литературы.	2	4	Әдәбият белеме сүзлекләре белән эш.Лекция тезисларын язу. (Работа с литературоведческими словарями. Запись тезисов лекции учителя)	10.09 14.09 17.09 21.09 24.09 28.09
3	«Караңгы» вакытның трагизмы . Татар халык эпосы «Идегәй», «Слово о полку Игореве» -Трагизм смутного времени. Татарский народный эпос «Идегей», «Слово о полку Игореве»	1	3	Укытучы лекциясеннән тезислар язу.Дәрәска тема буенча белешмәләр жыйнау. Беренчел әдәби чыганаclar белән эшләү, тәнкыйть мәкаләләрен өйрәнү. Конспектирование лекций учителя.Подготовка сообщений к уроку. Работа с первоисточниками и литературной критикой.	1.10 5.10 8.10 12.10

4	Лирика Ф.Тютчева и Дэрдменда	1	3	Укытучы лекциясеннэн тезислар яз.Дәрескә тема буенча белешмәләр жыю. Беренчел әдәби чыганаclar белән эшләү, тәнкыйть мәкаләләрән өйрәнү. Шигырьләргә чагыштырмача анализ эшләү. Конспектирование лекций учителя.Подготовка сообщений к уроку. Работа с первоисточниками и литературной критикой.Выявление характерных для поэтов приемов изображения мира и человеческой души путем целостного анализа текстов. Писменный сопостовительный анализ стихов.	15.10 19.10 22.10 26.10
5	Тукай һәм рус әдәбияты. Нигә Тукай бөтен дөньяга яңгырамаган. - Тукай и русская литература. Почему Тукай не прозвучал на весь мир.	1	6	Доклад эзерләү.Тукай шигырьләрен Р.Моран, С. Липкин тәржемәсендә уку.Пушкин, Лермонтов,Некрасов, Тукай шигырьләрен чагыштырмача анализ үрнәгендә анализлау. Подготовка доклада. Чтение стихотворений Г. Тукая в переводе Р. Морана, С. Липкина. Выявление общих мотивов в произведениях А.С. Пушкина, М.Ю. Лермонтова, Н.А.Некрасова и Г. Тукая через сопоставительный анализ стихотворений.	29.10 9.11 12.11 16.11 19.11 23.11 27.11

6	-К. Тинчуринның «Американ» һәм Гогольның «Ревизор» әсәрләре -«Ревизор» Н.В. Гоголя и «Американ» К. Тинчурина	1	2	Укытучы лекциясеннән тезислар яз. Дәрәска тема буенча белешмәләр жыю. Беренчел әдәби чыганаclar белән эшләү, тәнкыйть мәкаләләрен өйрәнү. читтән торып, Александр һәм Тинчурин исемендәге тетрлага сәяхәт. Конспектирование лекций учителя. Подготовка сообщений к уроку. Работа с первоисточниками и литературной критикой. Заочная экскурсия в Александрийский театр и в театр им. К. Тинчурина. Анализ и оценка устного сообщения другого учащегося и аргументирование своей точки зрения.	30.11 3.12 7.12
7	Г. Камал һәм А.Н. Островский	1	3	Укытучы лекциясеннән тезислар яз. Дәрәска тема буенча белешмәләр жыю. Беренчел әдәби чыганаclar белән эшләү, тәнкыйть мәкаләләрен өйрәнү. Конспектирование лекций учителя. Подготовка сообщений к уроку. Работа с первоисточниками и литературной критикой. Анализ и оценка устного сообщения другого учащегося и аргументирование своей точки зрения. Написание сочинения в жанре повествования.	10.12 14.12 17.12 21.12
8	Беренче мөхәббәт Г.	1	3	Укытучы лекциясеннән тезислар	24.12

	Исхакый, Ф.Әмирхан һәм Тургеньев әсәрләрендә			язу.Дәрескә тема буенча белешмәләр жыю. Беренчел әдәби чыганаclar белән эшләү, тәнкыйть мәкаләләрен өйрәнү. Эзләнү эше өстендә коллектив эш. Конспектирование лекций учителя.Подготовка сообщений к уроку. Работа с первоисточниками и литературной критикой. Анализ и оценка устного сообщения другого учащегося и аргументирование своей точки зрения. Коллетивная работа над исследовательским проектом.	28.12 14.01 18.01
9	Н. Гыйматдинова «Сихерче»һәм Куприн «Олеся»әсәрләре. Н. Гыйматдинова «Сихерче», Куприн «Олеся»	1	3	Укытучы лекциясеннән тезислар язу.Дәрескә тема буенча белешмәләр жыю. Беренчел әдәби чыганаclar белән эшләү, тәнкыйть мәкаләләрен өйрәнү. Татар әдәбиятына магик реализмның кереп китүе. Конспектирование лекций учителя.Подготовка сообщений к уроку. Работа с первоисточниками и литературной критикой. Анализ и оценка устного сообщения другого учащегося и аргументирование своей точки зрения.	21.01 25.01 28.01 1.02
10	Ф. Әмирхан «Шәфигулла	1	2	Сәнгатьле уку..Телдән	4.02

	агай» һәм М. Шолохов «Донские рассказы»			геройларның портретларын төзү. Сочинение –эссе төзү. Составление словесных портретов героев. Выборочное инсценирование отдельных эпизодов. Выявление причин деградации человека. Работа с критической литературой. Написание сочинение -эссе	8.02 11.02
11	Ф. Хөсни «30 ел». М. Шолохов «Поднятая целина» - Ф. Хусни «30 год» М. Шолохов «Поднятая целина»	1	2	Укытучы лекциясеннән тезислар язу. Дәрәскә тема буенча белешмәләр жыю. Беренчел әдәби чыганаclar белән эшләү, тәнкыйть мәкаләләрен өйрәнү. Эзләнү эше өстендә коллектив эш. Конспектирование лекций учителя. Подготовка сообщений к уроку. Работа с первоисточниками и литературной критикой. Анализ и оценка устного сообщения другого учащегося и аргументирование своей точки зрения. Коллективная работа над исследовательским проектом.	15.02 18.02 22.02
12	Сталин репрессияләре. И. Сәлахов һәм А.И. Солженицен - Сталинские репрессии. И. Салахов һәм А.И. Солженицен	1	3	Докладлар әзерләү. Әсәрдән өзекләр уку. Аларның чагыштырмача анализы. Хат жанрында сочинение язу. Подготовка докладов . Чтение фрагментов из произведений, их сопоставительный анализ(стиль,	25.02 1.03 4.03

				язык, система образов, образ рассказчика Написание сочинения в жанре письма	
13	Сугышның татар һәм рус әдәбиятында яңача чагылышы. - Новое осмысление военной темы в русской и татарской литературах	2	4	Докладлар әзерләү. Әсәрдән өзеҗләр уку. Аларның чагыштырмача анализы. Подготовка докладов . Чтение фрагментов из произведений, их сопоставительный анализ(стиль, язык, система образов, образ рассказчика	11.03 15.03 18.03 22.03 25.03 8.04
14	Авыл язмышы. Әсәрләрдә чагылышы. А. Гыйлажев «Жомга көн кич белән» Х. Хәйруллин «Биеклек »В. Распутина «Прощание матерой», В Астафьева «Последний поклон» - Судьба деревни в произведениях А. Гилязов « В пятницу , вечером» Х. Хайруллин «Высота»В. Распутина «Прощание матерой», В Астафьева «Последний поклон»	1	3	Докладлар әзерләү. Әсәрдән өзеҗләр уку. Аларның чагыштырмача анализы. «Авыл прозасы» буенча тезислар туплау. Подготовка докладов . Чтение фрагментов из произведений, их сопоставительный анализ(стиль, язык, система образов, образ рассказчика Составление тезисов по теме «Деревенская проза»	12.04 15.04 19.04 22.04
15	Татар һәм рус әдәбиятында «убыр». «Дьяволиада» в русской и татарской литературе	1	4	Докладлар әзерләү. Әсәрдән өзеҗләр уку. Аларның чагыштырмача анализы. Подготовка докладов . Чтение фрагментов из произведений, их сопоставительный анализ(стиль, язык, система образов, образ рассказчика.	26.04 29.04 3.05 6.05 10.05
16	Татар һәм рус әдәбиятында ана образы.(Ә. Еники	1	2	Чыгышлар әзерләү. Әсәр сюжеты анализы. Әсәрдә	13.05 17.05

	«Өйтелмэгэн васыять», В. Распутин «Последний срок» -Образ матери в произведениях русских и татарских писателей (В. Распутина «Последний срок» и А.Еники «Өйтелмэгэн васыять»			детальләре бәяләү, гомумкешлек кыйммәтләренен чагылышы. Анна һәм Акъәбигә характеристика. Пейзаж сурәтләнгән урыннарны сәнгатьле итеп уку. -Подготовка сообщений. Анализ сюжета произведений и выявление примет стиля писателей. Определение общечеловеческого содержания повестей , роли деталей. Подбор цитат для характеристики главных героинь- Анны и Акъәби. Выразительное чтение пейзажных зарисовок и их анализ.	20.05	
17	Татар һәм рус әдәбиятында тарихи романнарның урыны. - Место исторического романа в литературе русского и татарского народа	1	3		24.05 27.05	

Зачет һәм фәнни эзләнү өчен темалар	
1	Функциональ сөйләм стильләре
2	Татар һәм рус әдәбиятының тарихи үсеше. - Историческое развитие татарской и русской литературы.
3	«Караңгы» вакытның трагизмы . Татар халык эпосы «Идегәй», «Слово о полку Игореве» -Трагизм смутного времени. Народные эпосы «Идегей», «Слово о полку Игореве»
4	Лирика Ф.Тютчева и Дәрдемнда
5	Тукай һәм рус әдәбияты. Нигә Тукай бөтен дөньяга яңгырамаган. - Тукай и русская литература. Почему Тукай не прозвучал на весь мир.
6	-К. Тинчуринның «Американ» һәм Гогольнең «Ревизор» әсәрләре -«Ревизор» Н.В. Гоголя и «Американ» К. Тинчурина

7	Г. Камал һәм А.Н. Островский
8	Беренче мэхэббэт Г. Исхакый, Ф.Әмирхан һәм Тургеньев әсәрләрендә
9	Н. Гыйматдинова «Сихерче»һәм Куприн «Олеся»әсәрләре. Н. Гыйматдинова «Сихерче», Куприн «Олеся»
10	Ф. Әмирхан «Шәфиғулла агай» һәм М. Шолохов «Донские рассказы»
11	Ф. Хәсни «30 ел». М. Шолохов «Поднятая целина» - Ф. Хусни «30 год» М. Шолохов «Поднятая целина»
12	Сталин репрессияләре.И. Сәлахов һәм А.И. Солженицен - Сталинские репрессии.И. Салахов һәм А.И. Солженицен
13	Сугышның татар һәм рус әдәбиятында яңача чагылышы. - Новое осмысление военной темы в русской и татарской литературах
14	Авыл язмышы. Әсәрләрдә чагылышы. А. Гыйлажев «Жомга көн кич белән» Х. Хәйруллин «Биеклек »В. Распутина «Прощание матерой», В Астафьева «Последний поклон» -Судьба деревни в произведениях А. Гилязов « В пятницу , вечером» Х. Хайруллин «Высота»В. Распутина «Прощание матерой», В Астафьева «Последний поклон»
15	Татар һәм рус әдәбиятында «убыр».«Дьяволиада» в русской и татарской литературе
16	Татар һәм рус әдәбиятында ана образы.(Ә. Еники «Әйтелмәгән васыять», В. Распутин «Последний срок» -Образ матери в произведениях русских и татарских писателей (В. Распутина «Последний срок» и А.Еники «Әйтелмәгән васыять»

Фәнни- тикшеренү эшләренә таләпләр.

1 Фәнни хезмәт басма рәвештә 12-15 биттән артмаска, электрон һәм кәгазь вариантта язылган булырга ;

2 Эчтәлек, кереш, төп өлеш, нәтижә, кулланылган әдәбият һәм фәнни хезмәтнең тезисы, сылтамалар (сноски) булырга , битләр билгеләнергә тиеш.

Фәнни- тикшеренү эшләрен бәяләү критерийлары (максималь бал 30 бал)

1. теманың актуальлеге
2. максаты һәм бурычлары дөрес куелу.
3. кулланылган әдәбият 3 тән ким булмавы
4. эзләнү яки эксперимент өлешләре булу.
5. Фәнни эшнең бизәлеше таләпләргә туры килүе.
6. Укучының чыгышы 5-7 минуттан артмаска тиеш һәм күрсәтмәлекләрдән дөрес файдалану бәяләгәндә исәпкә алына.

Укучылар өчен әдәбият.

1. Бәширова И. Язучы- тел остасы // Герой. Стилъ. Осталык.// Казан Тат., кит., нәшр.,1974
2. Зәкиев М.З.Татар теле синтасисы.// Казан // Мәгариф 2005
3. Курбатов Х.Р.Татар теленәң лингвистик стилистикасы һәм поэтикасы // Казан // Мәгариф 2002
4. Сафиуллина Ф.С. Хәзерге татар әдәби теле // Казан // Мәгариф 2005
5. «Казан утлары», «Сөембикә», «Мәйдан» журналлары.

Укычылар өчен әдәбият.

- 1 Бәширова И. Язучы- тел остасы // Герой. Стилъ. Осталык.// Казан Тат., кит., нәшр.,1974
- 2 Галиуллин Т.Н. Шигърият баскычлары .// Казан // Мәгариф 2002
- 3 Заһидуллина Д.Ф. Урта мәктәптә татар әдәбиятын укыту методикасы .// Казан // Мәгариф 2002
- 4 Заһидуллина Д.Ф.Татар әдәбияты Теория. Тарих.// Казан // Мәгариф 2004
- 5 Зәкиев М.З.Татар теле синтасисы.// Казан // Мәгариф 2005
- 6 Курбатов Х.Р.Татар теленәң лингвистик стилистикасы һәм поэтикасы // Казан // Мәгариф 2002
- 7 Сафиуллина Ф.С. Хәзерге татар әдәби теле // Казан // Мәгариф 2005